Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul central (judecător Eugeniu Ciubotaru)

Dosarul nr. 2a-249/2025 (PIGD: 2-24090047-03-2a-17022025)

CURTEA DE APEL NORD

Colegiul civil și de contencios administrativ

D E C I Z I E

23 septembrie 2025 municipiul Bălţi

Instanța compusă din:

Radu Holban, *președintele completului*

Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin, *judecători*,-

Roxana Iacubovscia, *grefieră*,-

examinând în ședință de judecată publică cererea de apel declarată de Larisa Leahu, reprezentată de avocata-stagiară Anastasia Maxian, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul central) din 24 decembrie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Larisa Leahu în contradictoriu cu Natalia Șmundeac, privind repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție, și compensarea cheltuielilor de judecată,-

C O N S T A T Ă :

I.Pretenţiile reclamantei:

1.La 12 august 2024, Larisa Leahu, reprezentată de avocatul stagiar Anastasia Maxian, s-a adresat Judecătoriei Orhei (sediul central) cu o cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Șmundeac prin care a solicitat repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție în sumă de 100.000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată (fila dosarului 5-6).

2. În motivarea pretențiilor respective, reclamanta a indicat că la 22 iulie 2024, se afla la domiciliu, în ogradă comună cu mai multe apartamente, iar pârâta Natalia Șmundeac, clienta salonului „Spa Relax", ce se află în ograda respectivă, părăsind salonul de frumusețe nu a închis poarta. Fiica reclamantei, Alexandra Cupcea i-a făcut observație, însă pârâta a ripostat cu cuvinte necenzurate. Astfel, reclamanta auzind cearta s-a apropriat de ele ca să clarifice situația, în schimb Natalia Șmundeac a agresat-o fizic, aplicându-i lovituri asupra feței și a manifestat agresiune verbală în privința sa.

În urma incidentului dat, ea a solicitat intervenția organului de poliție. La fața locului s-a prezentat agentul constatator Adrian Bîzdîga care, în urma examinării și acumulării probelor, a stabilit că în acțiunile Nataliei Șmundeac sunt întrunite elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 354 alin. (1) Cod contravențional, în rezultat fiindu-i aplicată sancțiune sub forma de amendă.

În această ordine de idei, reclamanta solicită încasarea din contul pârâtei a unei despăgubiri în cuantum total de 100.000 lei cu titlu de prejudiciul moral pentru încălcarea dreptului la onoare, demnitate, reputație și imagine. Larisa Leahu și-a întemeiat pretențiile în baza art. 45 alin. (1) Cod contravențional, art. 9 alin. (1), 19 alin. (1) și art. 20 alin. (1) Cod civil. Suplimentar a solicitat compensarea din contul Nataliei Șmundeac a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 lei, și a taxei de timbru în mărime de 200 lei.

II. Soluția instanţei de fond:

3. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul central) din 24 decembrie 2024 s-a hotărât:

"*Acțiunea Larisei Leahu împotriva Nataliei Șmundeac cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată, se admite parțial.*

*Se încasează de la Natalia Șmundeac, născută la *****, domiciliată în *****, în beneficiul Larisei Leahu, născută la *****, cod numeric personal *****, domiciliată în ***** suma de 1000 (una mie) lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime de 250 (două sute cincizeci) lei, taxei de timbru în mărime de 200 (două sute) lei, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 1500 (una mie cinci sute) lei, precum și cheltuielile de citare a pârâtei prin publicitate, în mărime de 100 (una sută) lei*" (fila dosarului 66, 70-77).

III. Solicitarea apelantului:

4. Invocând ilegalitatea hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul central) din 24 decembrie 2025, la 30 decembrie 2024 Leahu Larisa, reprezentată de avocatul stagiar Anastasia Maxian, a declarat apel nemotivat, iar la 10 martie 2025 apelanta a prezentat cerere de apel motivată, prin care a solicitat admiterea apelului; încasarea de la pârâta Șmundeac Natalia a prejudiciului nepatrimonial (moral) cauzat prin contravenție în mărime de 100.000 lei; obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei civile, a taxei de stat în sumă de 250 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2000 lei (69, 85-92).

IV. Argumentele părţilor:

5. În argumentarea apelului, Leahu Larisa, reprezentată de avocatul stagiar Maxian Anastasia, a invocat că, consideră eronate aprecierile instanței de fond cu privire la faptul că conflictul a fost provocat de către reclamantă și fiica acesteia, întrucât acest fapt nu corespunde realității.

Menționează că consideră neîntemeiată și ilegală hotărârea instanței de fond în latura încasării prejudiciului moral cauzat prin contravenție, deoarece acțiunile ilicite ale pârâtei fiind îndreptate spre o femeie de vârstă înaintată, cu diverse probleme de sănătate, cauzate în curtea comună a casei în care locuiește, au adus atingere valorilor cu conținut ce definesc personalitatea umană, integritatea morală, demnitatea acestuia imaginea etc, au impact mult mai impunător asupra drepturilor acesteia.

Mai mult, accentuează că, instanța de fond a concluzionat în mod eronat asupra cuantumului cheltuielilor de asistență juridică solicitate, încasând doar 1500 lei din 2000 lei solicitați cu acest titlu, fără a ține cont de complexitatea cauzei, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența, rezultatul obținut, experiența și reputația și abilitatea avocatului.

6. În termenul acordat de instanța de apel prin încheierea din 03 aprilie 2025, intimatul Șmundeac Natalia nu a depus o referință asupra apelului declarat.

V. Poziția părților în ședința instanței de apel:

7. Apelanta Leahu Larisa și reprezentantul legal al acesteia, avocatul stagiar Maxian Anastasia citate legal, în cadrul ședinței instanței de apel nu s-au prezentat, însă la data 10 iulie 2025 avocatul stagiar Maxian Anastasia a înaintat cerere prin care informează instanța de apel că Leahu Larisa prin intermediul apelului telefonic din data de 7 iulie 2025 a anunțat-o că renunță la acțiunea depusă în instanța Curții de Apel Bălți cu privire la încasarea prejudiciului moral, că este de acord cu decizia instanței de fond, invocând drept motiv al cererii neîncrederea atât în avocatul sau, cât și în instituțiile statului (fila dosarului 104).

8. În ședința de judecată din 22 iulie 2025, instanța de apel a luat act de cererea sus-indicată, apreciind că nu poate fi examinată, deoarece avocatul stagiar nu a solicitat ea însăși în calitate de reprezentant al apelantei adoptarea unei soluții asupra apelului, în sensul retragerii acestuia, ci doar a informat instanța despre o convorbire telefonică avută cu apelanta la 7 iulie 2025. Totodată, instanța de apel atenționat asupra aspectului cu privire la faptul că decizia apelantei, în modul în care a fost informată instanța de apel de către reprezentant, este condiționată de faptul că nu are încredere nici în avocat și nici în instituțiile statului, fapt care nu poate fi admis ca condiționare a unei cereri de renunțare la apel. Or, cererea de renunțare la apel se supune condițiilor de formă și conținut impuse de lege pentru a fi validă și a produce efecte juridice.

9. Ulterior, la 1 septembrie 2025, avocatul stagiar Anastasia Maxian, acționând în interesele reclamantei/apelantei Leahu Larisa a înaintat o altă cerere cu conținut similar ca și cea din 10 iulie 2025 (pct. 7 supra), în care indică că Leahu Larisa, în baza procurii din 22 iulie 2024, eliberată de notarul Vișanu Oxana, o împuternicește pe fiica sa Cupcea Alexandra să o reprezinte în fața instanțelor de judecată din Republica Moldova, care prin cererea din 1 august 2025 a indicat că renunță la acțiunea depusă în instanța de apel cu privire la încasarea prejudiciului moral, că este de acord cu decizia instanței de fond, iar motivul solicitării este că nu are încredere nici în avocatul său și nici în instituțiile statului, anexând cererea fiicei apelantei Cupcea Alexandra din 1 august 2025 și copia procurii din 22 iulie 2024 (fila dosarului 114-119a).

10. Prin încheierea protocolară din 16 septembrie 2025 Completul Colegiului civil al Curții de Apel Nord a dispus că este imposibilă de a se pronunța asupra cererii depuse de către Cupcea Alexandra în numele lui Leahu Larisa cu referire la faptul că renunță la apel din motiv că este depusă de o persoană fără împuterniciri legale or, potrivit prevederilor art.75 alin. (1) și alin. (1^1) Cod de procedură civilă, împuternicirile reprezentantului în instanța de judecată se confirmă prin mandatul avocatului sau de către o rudă apropiată, dar cu condiția că aceasta rudă are studii juridice și prezintă: dovada respectivă, procura și cererea corespunzătoare, situație care la caz nu se atestă.

11. Intimata Șmundeac Natalia și reprezentantul acesteia, avocata Munteanu Diana, citate legal, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat și nici nu au solicitat amânarea sau examinarea cauzei în lipsă. Intimata și reprezentantul său nu au depus cereri, demersuri sau probe noi.

VI. Aprecierea instanţei de apel:

12. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normelor legale aplicabile speței, completul Colegiului civil conchide că apelul declarat de Leahu Larisa, prin intermediul avocatului stagiar Maxian Anastasia, este nefondat și pasibil de respingere, din următoarele considerente.

13. În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.*

14. Completul Colegiului civil reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat la 24 decembrie 2024 (fila dosarului 66), iar apelul declarat la 30 decembrie 2024 (fila dosarului 69). Prin urmare, apelul este declarat în termenul legal prevăzut la art. 362 Cod procedură civilă.

15. În conformitate cu dispozițiile art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.*

16. Potrivit prevederilor art. 373 alin. (1), (2), (3), (5) și (6) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.*

17. Potrivit art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

18. În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.*

19. În conformitate cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

20. Art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţa pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

21. Iar norma prevăzută la art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importantă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.*

22. Astfel, din conținutul normelor enunțate *supra*, completul de judecată reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin.(1), (2), (5) Cod de procedură civilă, și constă în verificarea legalității și temeiniciei hotărârii emise de instanța de fond, în limitele cerințelor din apelul formulat, prin prisma argumentelor apelantului, obiecțiilor intimatului și a materialelor din dosarul cauzei

23. Totodată, instanța de apel relevă faptul că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, are obligația să examineze efectiv problemele

esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței de prim nivel (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

24. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

25. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de ași argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

26. În opinia completului Colegiului civil, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, fiind adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

27. Conform art. 5 Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.*

28. Potrivit dispozițiilor art. 9 alin. (2) lit. f) Cod Civil, *drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.*

29. Conform art. 16 alin. (1) lit. g) Cod civil - *Apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin: repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.*

30. Potrivit prevederilor art. 19 alin. (1), (3), (5) Cod civil, *în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.*

31. Potrivit art. 20 alin. (1) și (2) Cod civil, *dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvârşită cu vinovăție sub forma intenției sau imprudenței. Fapta este săvârşită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau a admis, în mod conștient, survenirea acestor urmări.*

32. În conformitate cu art. 21 Cod civil, *drepturile personale nepatrimoniale și alte valori nemateriale sunt apărate în cazurile și în modul prevăzut de prezentul cod și de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat și din caracterul consecințelor acestei încălcări.*

33. În conformitate cu art. 45 alin. (1) și (2) Cod contravențional, *persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzat prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art. 30 alin. (11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale. Soluționând cauza contravențională, autoritatea*

competentă este în drept, la cererea victimei, să dispună repararea prejudiciului cauzat prin contravenție în cazul în care nu există divergențe asupra întinderii lui.

34. Conform art. 387 alin. (1) Cod contravențional, *victimă este persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale, iar potrivit art. 383 alin. (2) Cod contravențional, victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului și a cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, cu excepția cazurilor când nu există divergențe asupra întinderii acestora. Contravenția administrativă este definită prin natura sa ca una penală, or, ca și infracțiunea, constituie fapta săvârșită cu vinovăție, însă cu un pericol social mai redus, care, la fel, este prevăzută și sancționată prin lege.*

35. Conform art. 1998 alin. (1) Cod civil al Republicii Moldova, *cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.*

36. Potrivit art. 2036 Cod civil, *(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. (3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege. (4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. (5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse*

drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă.

37. Conform art. 2037 Cod civil, *(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.(3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.*

38. Potrivit art. 123 alin. (3) Cod de procedură civilă, *sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunțat sentința numai dacă aceste acte au avut loc și numai în măsura în care au fost săvârșite de persoana în cauză.*

CIRCUMSTANȚELE DE FAPT IMPORTANTE ȘI APRECIERA ACESTORA PRIN PRISMA NORMELOR DE DREPT MATERIAL ȘI PROCEDURAL APLICABILE SPEȚEI

39. Instanța de apel consideră că, prima instanță, ținând cont de normele legale enunțate *supra*, pe baza probatoriului anexat la dosarul cauzei și cercetat în ședință de judecată, just a reținut circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, și anume:

40. Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție MAI06642724 din 26 iulie 2024, întocmit de agentul constatator din cadrul Inspectoratului de poliție Orhei, la 26 iulie 2024, ora 15:06, Șmundeac Natalia, a manifestat un comportament huliganic în str. Unirii 34, mun. Orhei, faptă prevăzută la art. 354

alin.(1) Cod contravențional ”*Huliganismul nu prea grav*”, *adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acţiuni similare ce tulbură ordinea publică şi liniştea persoanei fizice,* ce se sancţionează cu amendă de la 6 la 30 de unităţi convenţionale sau cu muncă neremunerată în folosul comunităţii de la 20 la 60 de ore.” (fila dosarului 14).

41. Prin decizia agentului constatator din aceeași dată, emisă de agentul constatator în partea rezolutivă a procesului-verbal cu privire la contravenție, Șmundeac Natalia a fost recunoscută vinovată de săvârșirea contravenției prevăzută de art. 354 alin. (1) Cod Contravențional, fiindu-i aplicată sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 6 unități convenționale, echivalentul a 300 lei (fila dosarului 14).

42. Reieșind din circumstanțele expuse *supra*, la 12 august 2024, Leahu Larisa s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune împotriva lui Șmundeac Natalia, privind repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție (fila dosarului 5-6).

43. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul central) din 24 decembrie 2024, acţiunea a fost admisă parțial, fiind încasat de la Șmundeac Natalia în beneficiul Larisei Leahu prejudiciul moral în sumă de 1000 lei și cheltuieli de judecată formate din achitarea taxei de stat în sumă de 250 lei, taxa de timbru în sumă de 200 lei și cheltuieli pentru asistența juridică în sumă de 1500 lei și cheltuieli pentru citarea publică în mărime de 100 lei (fila dosarului 66).

44. Nefiind de acord cu hotărârea menționată, reclamanta Leahu Larisa, reprezentată de avocata stagiară Maxian Anastasia, a contestat-o cu apel, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi soluții.

45. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe prin prisma criticilor formulate în cererea de apel, în coraport cu prevederile legale aplicabile speței, instanța de apel constată că apelul este neîntemeiat, or, instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile

instanței de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

46. La caz, Completul Colegiului civil constată că instanța de fond întemeiat a conchis ca fiind constatat incontestabil prin decizia emisă asupra cauzei contravenționale rămasă irevocabilă (care au valoarea lucrului judecat - *res judicata*) că, prin acțiunile sale delictuale descrise în pct. 40-41 *supra*, pârâta Șmundeac Natalia, cu vinovăție, a comis acostarea jignitoare a Larisei Leahu, provocându-i suferințe psihică manifestate prin umilință, teamă, stres cauzată de abordarea agresivă și injurioasă a persoanei în public, care dă dreptul victimei să ceară despăgubiri civile (daune morale) pentru fapta ilicită, ținând cont de gravitatea actului și de impactul asupra persoanei vătămate.

47. În legătură cu circumstanțele descrise, instanța de apel remarcă că, la stabilirea prejudiciului nepatrimonial (moral), instanțele judecătoresc trebuie să se bazeze pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului respectiv.

48. După criteriul domeniului personalității umane încălcate, prejudiciile delictuale pot fi clasificate în prejudicii cauzate personalității fizice, cât și prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică. **Prejudiciile afective** constau în suferințe psihice cauzate prin lezarea sentimentelor de afecțiune, care cuprind suferințele psihice determinate de pierderea sau de rănirea, mutilarea, desfigurarea sau îmbolnăvirea gravă a persoanelor apropiate, de pierderea locului de muncă, dezvăluirea secretului familial sau a secretului medical, de limitarea sau privarea temporară de anumite drepturi, cât și orice alte suferințe psihice similare.

49. Potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil, *mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.*

50. Din sensul logic și juridic al normei date rezultă că, la determinarea mărimii compensaţiei pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să se i-a în consideraţie atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferinţelor psihice sau fizice părţii vătămate, cât şi datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: importanţa vitală a drepturilor personale nepatrimoniale şi a bunurilor (viaţa, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinţei, secretul personal şi familial, onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională etc.): nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferinţelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacităţii de muncă etc.); felul vinovăţiei (intenţia, imprudenţa) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezenţa ei. La determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, pot fi luate în consideraţie şi alte circumstanţe relevante.

51. După criteriul domeniului personalității umane încălcate, prejudiciile delictuale pot fi clasificate în prejudicii cauzate personalității fizice, prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică. **Prejudiciile afective** constau în suferințe psihice cauzate prin lezarea sentimentelor de afecțiune, care cuprind suferințele psihice determinate de pierderea sau de rănirea, mutilarea, desfigurarea sau îmbolnăvirea gravă a persoanelor apropiate, de pierderea locului de muncă, dezvăluirea secretului familial sau a secretului medical, de limitarea sau privarea temporară de anumite drepturi, cât și orice alte suferințe psihice similare.

52. În acest context, completul de judecată al instanței de apel relevă, în primul rând, faptul că, pârâta Șmundeac Natalia nu a contestat hotărârea primei instanței în partea constatării faptului cauzării de prejudiciu moral reclamantei Leahu Larisa prin contravenția comisă și nici în partea a stabilirii cuantumului compensației pentru acest prejudiciu în mărime de 1.000 lei.

53. Astfel, hotărârea instanței de fond a fost atacată cu apel doar de reclamanta Leahu Larisa, care își exprimă dezacordul cu mărimea compensației bănești pentru prejudiciul moral stabilită de instața de prim nivel, de 1.000 lei, pretinzând o sumă mai mare, în mărime 100.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral. Prin urmare, în conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1) și (2) Cod de

procedură civilă, examinarea cauzei în apel urmează a fi efectuată doar în limitele apelului declarat de reclamantă, or, în rest hotărârea a fost aceptată de pârâtă, bucurându-se astfel de prezumția de legalitate, cu atât mai mult că, în situația descrisă, conform prevederilor art. 373 alin. (6) Cod de procedură civilă, reclamantei/apelantei nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât cea din hotărârea atacată cu apel.

54. În continuare cu referire la dezacordul reclamantei/apelantei cu cuantumul compensației bănești pentru prejudiciul moral stabilită de instanța de prim nivel, instanța de apel notează că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care presupune că compensația bănească trebuie să prezinte o justă, rațională şi integrală despăgubire. Corespunzător, cuantumul despăgubirilor trebuie să fie stabilit astfel, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

55. De asemenea, instanța de apel mai reține că, criteriul general stabilit de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO) constă în aceea că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă personalității umane, având în vedere totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. În situația daunelor morale datorită naturii lor nepatrimoniale o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere raportată la elementele de fapt.

56. Astfel, Completul Colegiului civil constată că reclamanta/apelantă Leahu Larisa a înaintat o acțiune în instanță cu solicitarea de a încasa din contul pârâtei a sumei de 100.000 (una sută mii,00) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenție.

57. În acest sens, prima instanță, ținând cont de fapta pârâtei ce constituie o contravenție, adică un delict de un pericol social redus sub formă de ”*Huliganism nu prea grav*”, aplicând criteriile legale prevăzute de art. 2026 și art. 2037 Cod civil descrise mai sus, just a conchis că suma de 1.000 lei este în concordanță cu suferințele de ordin psihic pe care le-a avut reclamanta Leahu Larisa urmare a contravenției comise de către pârâta Șmundeac Natalia. Or, suma dată este conformă cu principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral cauzat reclamantei prin fapta delictuală comisă de către pârâtă. Pe când suma de 100.000 (una sută mii,00) lei, pretinsă de reclamantă cu titlu de prejudiciu moral este una enormă și vădit exagerată în circumstanțele prezentei spețe.

58. Totodată, în ceea ce privește dezacordul apelantei Leahu Larisa cu suma de 1.000 lei stabilită de prima instanță și solicitarea acesteia de a încasa o sumă mai mare, în mărime 100.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, instanța de apel notează că, nici în cererea de apel și nici în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, apelanta și reprezentantul său nu au prezentat argumente și probe noi în susținerea acestei solicitări, alegațiile lor în această latură fiind pur formale și declarative.

VI. Cheltuielile de judecată:

59. Instanța de apel consideră corectă soluția primei instanțe și în latura încasării de la pârâta Șmundeac Natalia în beneficiul reclamantei Leahu Larisa în a cheltuielilor de judecată în sumă de 1500 lei, pentru asistența juridică acordată în cadrul examinării cauzei din următoarele considerente:

60. În corespundere cu art. 82 Cod de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuieli de judecare a cauzei.*

61. Conform prevederilor art. 90 din Codul de procedură civilă, *din cheltuilile de judecare a cauzei fac parte: a) sumele plătite martorilor, interpreţilor, experţilor şi specialiştilor; b) cheltuielile de efectuare a cercetărilor la faţa locului; c) cheltuielile de înştiinţare şi chemare a părţilor în judecată; d) cheltuielile de transport şi de cazare suportate de părţi şi de alţi participanţi la proces în legătură cu prezentarea lor în instanţă; e) cheltuielile suportate de*

cetăţenii străini şi de apatrizi în legătură cu plata interpretului dacă tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel; f) cheltuielile de căutare a pîrîtului; g) cheltuielile de efectuare a expertizei; h) cheltuielile de executare a actelor judiciare; i) cheltuielile de asistenţă juridică; j) cheltuielile de declarare a insolvabilităţii; k) compensaţiile pentru timpul de muncă pierdut; l) alte cheltuieli necesare, suportate de instanţă şi de participanţii la proces.

62. Conform prevederilor art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.*

63. Totodată, art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, *Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.*

64. Astfel, instanța de fond corect a reținut că, în cadrul procesului civil Leahu Larisa, având calitatea de reclamantă, i-a fost acordată asistență juridică și reprezentare în instanțele judecătorești de avocatul stagiar Anastasia Maxian, în baza mandatului avocațional seria/nr. MAS 094710 (fila dosarului 4).

65. Potrivit bonurilor de plată seria DAA nr. 61320520 din 05.08.2024, se atestă faptul că reclamanta a achitat cu titlu de onorariu avocatului suma de 2.000 lei (fila dosarului 19).

66. Din considerentul că acțiunea înaintată de Leahu Larisa a fost admisă parțial, instanța de fond corect a conchis că și cheltuielile de asistență juridică suportate de reclamantă la examinarea prezentei cauze civile urmează a fi încasate parțial din contul lui Șmundeac Natalia în beneficiul lui Leahu Larisa în mărime de 1.500 (una mie cinci sute,00) lei, reieșind din specificul cauzei, care este una simplă, ținând cont totodată de timpul și volumul de muncă depus de avocatul

stagiar, termenul în care cauza a fost examinată, rezultatul obținut. Respectiv, instanța de apel consideră că suma de 1.500 de lei, dispusă spre încasare de către prima instanță de la pârâtă în beneficiul reclamantei este una necesară și rezonabilă ca cuantum în raport cu litigiul dedus judecății.

67. La înaintarea cererii de chemare în judecată apelanta/reclamantă a achitat taxa de stat în mărime de 250 lei, potrivit ordinului de plată nr.00421194564455 din 12 august 2024 (fila dosarului 3) și taxa de timbru potrivit ordinului de plată nr.00931194573336 din 12 august 2024 (fila dosarului 2). Concomitent, pentru citarea publică a intimatei/pârâtei în prima instanță, apelantul a suportat cheltuieli de judecată în mărime de 100 lei, potrivit facturii nr.1711 din 02.10.2024 (fila dosarului 34-35). De menționat că pârâta Șmundeac Natalia nu contestat hotărârea primei instanțe nici în partea încasării de la ea a cheltuielilor de judecată menționate. Prin urmare, dat fiind că acțiunea a fost admisă, prima instanță întemeiat a dispus compensarea reclamantei a respectivelor cheltuieli de judecată din contul pârâtei.

68. La examinarea cauzei în ordine de apel, părțile nu au formulat cereri privind compensarea unor sume concrete cu titlu de cheltuieli de judecată. Mai mult, instanța de apel notează că apelul înaintat de reclamanta Leahu Larisa urmează a fi respins ca neîntemeiat, iar potrivit art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compensează doar părții care a avut câștig de cauză.

69. Așadar, având în vedere că prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, completul Colegiului civil va respinge ca nefondat apelul declarat de Leahu Larisa – reprezentată de avocatul stagiar Maxian Anastasia, menținând hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul central) din 24 decembrie 2024. Or, criticile aduse de apelant, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei, percepute din propriul său punct de vedere, nu pot duce la admiterea apelului, în situația în care el poartă un caracter declarativ, lipsind temeiuri legale de admitere a acestuia și de casare sau modificare a hotărârii primei instanțe.

70. În temeiul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 385 alin. (1), lit. a), art. 389 și art. 390 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,-

D E C I D E :

Respinge apelul declarat de Larisa Leahu, reprezentată de avocata-stagiară Anastasia Maxian.

Menține hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul central) din 24 decembrie 2024 emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Larisa Leahu în contradictoriu cu Natalia Șmundeac, privind repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, dar poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,

judecător Radu Holban

Judecătorii Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin